

Opgaven klassikaal maken

Lees tekst 4 voor.

Laat de leerlingen opgave 8 tot en met 11 maken.

Opgaven zelfstandig maken

Laat de leerlingen zelf tekst 4 lezen en daarna opgave 8 tot en met 11 maken.

Bespreking

Besprek de antwoorden in de groep.

Opgave 7 Lees tekst 3 nog eens.
Wat is het onderwerp van de tekst? _____

Welke titel past er boven? (bedenk iets anders dan het onderwerp)

Wat is de centrale vraag?

Tekst 4

Goed nieuws!
De meeste juffen en meesters vinden buiten lesgeven leuk!
En weet je wat nog fijner is: alle vakken kun je buiten leren.
Niet alleen gym is geschikt voor buiten. Ook taal en rekenen kun je buiten doen.
En wat dacht je van aardrijkskunde, natuur en techniek, Engels, geschiedenis, begrijpend lezen, muziek, tekenen en handvaardigheid.
Dus voor alle vakken kun je naar buiten!

Gebruik voor de volgende opgaven tekst 4.

Opgave 8
Wat is het onderwerp van de tekst? _____

Welke titel past er boven? (bedenk iets anders dan het onderwerp)

Opgave 9 Noem 3 <i>hoofdzaken</i> uit de tekst.	Opgave 10 Noem 3 <i>bijzaken</i> uit de tekst.
1. _____	1. _____
2. _____	2. _____
3. _____	3. _____

Opgave 11
Wat is de centrale vraag?

6

Tekst

5

Buiten leren in de natuur klinkt fijn. Maar wat te doen als de school in een drukke wijk staat? Buiten het schoolplein is het al snel niet veilig genoeg. Zeker niet voor kinderen uit de onderbouw. Gelukkig is er een oplossing! Je kunt het schoolplein vergroenen! En alle kinderen kunnen daarbij helpen. Denk bij het groener maken van een schoolplein aan (meer) planten, bijvoorbeeld langs het hek of een muur, voorzieningen voor insecten, zoals een insectenhotel en een vlinderkast, en plekken voor vogels. Wat denk je van voederplaatsen en nestkastjes? Iedereen kan meedoen. En met een groen plein wordt leren nóg leuker!

Gebruik voor de volgende opgaven tekst 5.

Opgave 12

Wat is het onderwerp van de tekst? _____

Welke titel past er boven? (bedenk iets anders dan het onderwerp)

Opgave 13

Noem 4 *hoofdzaken* uit de tekst.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

Opgave 14

Noem 4 *bijzaken* uit de tekst.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

Opgave 15

Wat is de centrale vraag?

IN HET KORT

onderwerp

waar een tekst over gaat

titel

naam van een tekst

hoofdzaken

belangrijkste onderwerpen

bijzaken

minder belangrijke onderwerpen

centrale vraag

de hoofdvraag van een tekst

7

De aangeleerde kennis, (nieuwe) begrippen en vaardigheden moeten toegepast worden bij de opgaven.

Als een leerling een opgave fout gemaakt heeft, kan extra uitleg worden gegeven. De opgave kan samen met een andere leerling opnieuw gemaakt worden.

Opgaven klassikaal maken

Lees tekst 5 voor.

Laat de leerlingen opgave 12 tot en met 15 maken.

Opgaven zelfstandig maken

Laat de leerlingen zelf tekst 5 lezen en daarna opgave 12 tot en met 15 maken.

Bespreking

Bespreek de antwoorden in de groep.

Doelen

- leren wat een hoofdgedachte is en die kunnen formuleren
- stap voor stap een samenvatting kunnen maken

Introductie

Lees tekst 1 en 2 voor of laat het voorlezen.

Lees de instructieteksten uit het rechthoekige vak voor of leg in eigen woorden uit wat de hoofdgedachte van een tekst is.

Opgaven maken

Laat de leerlingen opgave 1 en 2 in tweetallen maken.

Bespreek de antwoorden in de groep.

Instructie

Leg uit wat een samenvatting is.

4.1
Studieteksten • hoofdgedachte, schematiseren en samenvatten

Tekst 1

Overal ter wereld kun je met een GPS of smartphone op zoek naar schatten. Het is een avontuurlijk en populair spel, dat geocaching heet. Het spel werd in het jaar 2000 voor het eerst gespeeld. De schat (de cache) is meestal een kistje met daarin een logboekje. In het boekje schrijf je je naam als bewijs dat je de cache hebt gevonden. Dat heet loggen. Voor het loggen kun je een speciale naam gebruiken die je voor het geocachen hebt bedacht (een nickname).

Tekst 2

Vaak zitten in het kistje van een geocache dingen om te ruilen, zoals sleutelhangers, knuffels, dobbelstenen, een klein sieraad, knutselspulletjes of spelletjes. Die spulletjes worden goodies genoemd. Het zijn ruilitems. Je mag goodies ruilen voor iets van gelijke of hogere waarde. Dus als je iets uit de kist haalt, leg je er iets van jezelf in terug. Zo blijft de schatkist gevuld en voor andere cachers leuk om te vinden.

De meeste teksten hebben een hoofdgedachte. Waarover gaat de tekst precies? De **hoofdgedachte** is een zin waarin het allerbelangrijkste uit de tekst staat. De hoofdgedachte staat soms letterlijk in een tekst. Soms moet je hem in eigen woorden opschrijven. Als je de hoofdgedachte van de tekst weet, kun je die gebruiken bij het maken van een samenvatting.

Opgave 1 Lees tekst 1. Wat is de hoofdgedachte?

Opgave 2 Lees tekst 2. Wat is van deze tekst de hoofdgedachte?

Voor het leren van een toets of het overzichtelijk maken van een tekst, kun je een **samenvatting** maken. Het helpt je om de hoofdzaken beter te onthouden. Een **samenvatting** is een tekst in het kort, het geraamte van een tekst. De belangrijkste dingen uit een tekst (hoofdgedachte, hoofdzaken) staan er in. Minder belangrijke dingen (bijzaken) staan er niet in. In een samenvatting staan meestal geen voorbeelden, anekdotes (leuke verhaaltjes) of andere bijzaken.

52

Je blijft alleen de rode draad van de tekst vasthouden en onthouden.
Hoe is de tekst opgezet? Wat zijn de bedoelingen van de schrijver van de tekst?
Wat is de hoofdgedachte van de tekst?

Voordelen van het maken van samenvattingen:

- een samenvatting geeft structuur, maakt een tekst overzichtelijk
- door het maken van een samenvatting leer je direct de lesstof
- door het maken van een samenvatting begrijp je een tekst beter, waardoor je de informatie ook in andere situaties kunt toepassen
- een samenvatting maken scheelt onnodig veel leerwerk en tijd

Opgave 3 Lees tekst 1 nog eens. Wat is het hoofdonderwerp?

Noem 4 hoofdzaken uit de tekst.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

Teksten kun je
overzichtelijk maken met:

- een schema
- een grafiek
- een stroomdiagram of boomdiagram
- een samenvatting

Voor het maken van een samenvatting gebruik je **kernwoorden** en **kernzinnen**.
Dat zijn de belangrijkste woorden en zinnen.

Meestal begin je een samenvatting met het onderwerp van de tekst.
Daarna volgen de hoofdzaken in de juiste volgorde.
Een samenvatting mag in je eigen woorden.

Opgave 4 Lees tekst 2 nog eens. Geef 2 voorbeelden van kernwoorden uit de tekst.

1. _____
2. _____

53

Instructie

Lees de instructietekst voor of leg in eigen woorden uit wat de voordelen van het maken van een samenvatting zijn.

Opgave maken

Laat de kinderen individueel of in tweetallen opgave 3 maken.

Instructie

Lees de volgende instructieteksten voor of leg in eigen woorden uit hoe je teksten overzichtelijk kunt maken en wat kernwoorden en kernzinnen zijn.

Opgave maken

Laat de leerlingen individueel opgave 4 maken. Bespreek de antwoorden in de groep.